

**ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE DLA KANDYDATÓW
NA STACJONARNE STUDIA DOKTORANCKIE Z DYSCYPLINY: PEDAGOGIKA
W ROKU AKADEMICKIM 2015/2016**

Z zakresu metodologii badań pedagogiczno-społecznych

1. Zasadnicze etapy badań empirycznych w pedagogice, ich normatywne, logiczne i instrumentalne podstawy.
2. Przegląd podstawowych metod i technik w badaniach pedagogicznych.
3. Metody ilościowe w pedagogice – techniki, narzędzia, przykłady.
4. Problemy badawcze w pedagogice: rodzaje i charakterystyka.
5. Model eklektyczny i komplementarny w badaniach pedagogiczno-społecznych.
6. Metody etnograficzne w pedagogice – przykłady.
7. Podejście fenomenologiczne w badaniach społeczno-pedagogicznych.
8. Swoistość metod historycznych w badaniach pedagogicznych.
9. Metody ilościowe: pomiar, dobór próby, rodzaje analiz.
10. Charakterystyka badań w działaniu.
11. Badania porównawcze w pedagogice i pracy socjalnej.
12. Wielowymiarowość badań a podejście ilościowo-jakościowe w pedagogice społecznej, opiekuńczej i socjalnej.
13. Badania z pogranicza pedagogiki oraz nauk podstawowych i pomocniczych.

Literatura:

1. Babie E. *Badania społeczne w praktyce*, PWN Warszawa 2006.
2. Gutek G.L., *Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2004.
3. Krüger Heinz-Hermann, *Wprowadzenie w teorie i metody badawcze nauk o wychowaniu*. Gdańskie Wyd. Psychologiczne, Gdańsk 2005.
4. Palka Stanisław *Metodologia. Badania. Praktyka pedagogiczna*. Gdańskie Wyd. Psychologiczne, Gdańsk 2006.
5. Rubacha K. (2008), *Metodologia badań nad edukacją*, Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne
6. Silverman D. (2008) *Prowadzenie badań jakościowych*, Warszawa: PWN

Z zakresu pedagogiki ogólnej oraz teorii edukacji

1. Charakterystyka pedagogiki jako nauki.
2. Pedagogika ogólna a subdyscypliny szczegółowe w systemie nauk o wychowaniu.
3. Związki pedagogiki z praktyką edukacyjną.
4. Podstawowe koncepcje teoretyczne w naukach o wychowaniu (rodzaje „pedagogik”).

5. Sposoby interpretacji i perspektywy teorii wychowania.
6. Cele i zadania we współczesnym wychowaniu: źródła i uwarunkowania.
7. Współczesne ideologie edukacyjne. Co tą ideologie edukacyjne?
8. Selekcje i nierówności społeczne w oświacie. Podaj przykłady diagnoz, teorii wyjaśniających, strategii wyrównywania szans.
9. Teorie humanistyczne w pedagogice XX wieku. Tezy, przedstawiciele, badania.
10. Teorie krytyczne i emancypacyjne w pedagogice. Tezy, przedstawiciele, badania.
11. Podstawowe środowiska wychowania bezpośredniego, pośredniego i zdalnego.
12. Pomiar i ewaluacja rezultatów wychowania w szkole.
13. Scharakteryzuj główne zmiany systemowe po roku 1989 i ich implikacje dla edukacji.
14. Zadania edukacji dla demokracji.

Literatura:

1. Górniewicz Józef (2004), *Teoria wychowania. Wybrane zagadnienia*. OSW, Olsztyn.
2. Hejnicka – Bezwińska T., *Pedagogika ogólna*, Warszawa 2008.
3. Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003 (tom I, II)
4. Melosik Z., Szkudlarek T., *Kultura, tożsamość i edukacja. Migotanie znaczeń*, Kraków 1998.
5. Śliwerski B. (red.), *Podstawy nauk o wychowaniu*, Gdańsk 2006;

Z zakresu pedagogiki społecznej, opiekuńczej i socjalnej

1. Funkcje i zadania pedagogiki społecznej.
2. Istota i sens pedagogiki opiekuńczej.
3. Praca socjalna jako profesja i dyscyplina.
4. Szkoły i kierunki rozwoju pedagogiki społecznej w Polsce.
5. Kierunki rozwoju pedagogiki opiekuńczej w Polsce.
6. Geneza i kierunki rozwoju pracy socjalnej.
7. Pomoc, opieka, wychowanie – relacje w kontekście pedagogiki i pracy socjalnej.
8. Pomoc i wsparcie w pedagogice społecznej i pracy socjalnej.
9. Rodzina jako podmiot zainteresowań badań społeczno-pedagogicznych.
10. Koncepcje i specyfika kształcenia do pola pracy socjalnej w Polsce i Europie.
11. Właściwości postawy twórczej w pracy socjalno-opiekuńczej.
12. Rola wiedzy w praktyce pracy socjalno-wychowawczej i opiekuńczej.
13. Kompetencje zawodowe pedagoga-opiekuna, pracownika socjalnego.

Literatura:

1. Dąbrowski Z., *Pedagogika opiekuńcza*, t. I i II, Olsztyn 1995.
2. Kantowicz E., *Praca socjalna w Europie. Inspiracje pedagogiczne i standardy kształcenia*, Olsztyn 2005.
3. Kantowicz E. Chrostowska B. Ciczowska M.(red.), *Szkoły polskiej pedagogiki społecznej wobec nowych wyzwań*. Toruń 2010.
4. Kawula S.(red.), *Pedagogika społeczna. Dokonania – aktualność – perspektywy*. Toruń 2001.
5. Marynowicz-Hetka E., *Pedagogika społeczna*, Warszawa 2007.
6. Olubiński A., *Praca socjalna. Aspekty humanistyczne i pedagogiczne*, Toruń 2005.

Z zakresu pedagogiki specjalnej i resocjalizacyjnej

1. Charakterystyka pedagogiki specjalnej jako nauki.
2. Współczesne obszary zainteresowań pedagogiki resocjalizacyjnej.
3. Przemiany w podejściu do zjawiska niepełnosprawności człowieka.
4. Droga osoby z odchyleniami od normy do autonomicznego funkcjonowania a podmiotowość osoby z niepełnosprawnością.
5. Postawy społeczeństwa wobec osób z niepełnosprawnością.
6. Miejsce pedagoga specjalnego w drodze osoby z odchyleniami od normy do autonomicznego funkcjonowania.
7. Integracja społeczna osób z niepełnosprawnością i czynniki ją wspomagające.
8. Wsparcie społeczne osób z niepełnosprawnością i ich rodzin.
9. Zjawisko społecznego niedostosowania dzieci i młodzieży. Przejawy. Uwarunkowania. Aspekt wewnętrzny i zewnętrzny.
10. Rodzaje uzależnień – ujęcia tradycyjne i współczesne.
11. Profilaktyka i resocjalizacja osób z zaburzeniami w społecznym funkcjonowaniu.
12. Psychopedagogiczne problemy w rewalidacji osób niepełnosprawnych.

Literatura:

1. Dykcik W., *Pedagogika specjalna wobec aktualnych sytuacji i problemów osób niepełnosprawnych*, Wydawnictwo naukowe Polskie Towarzystwa Pedagogicznego, Poznań 2005.
2. Kossakowski Cz., Krause A. (red.), *Normalizacja środowisk życia osób niepełnosprawnych, Pedagogika specjalna*, Wydawnictwo UWM, Olsztyn 2005.
3. Łuczak E.(red.), *Nowe oblicza uzależnień*. Wydawnictwo UWM, Olsztyn 2009.
4. Pospiszyl I., Konopczyński M. (red.), *Resocjalizacja – w stronę środowiska otwartego*. Pedagogium – APS, Warszawa 2007.
5. Tarkowski Z., Jastrzębowska G. (red.), *Człowiek wobec ograniczeń – niepełnosprawność, komunikowanie, diagnoza, terapia*, Wydawnictwo Fundacji „Orator”, Lublin 2002.

Z zakresu pedagogiki wczesnej edukacji

1. Dyskursy pedagogiki wczesnoszkolnej.
2. Nauczyciel wczesnej edukacji – modele, bariery nauczycielskiej emancypacji, specyfika pracy.
3. Partnerstwo edukacyjne – wybrane koncepcje.
4. Socjalizacja – wychowanie – tożsamość dziecka.
5. Kształcenie – wiedza – dziecięce dociekania.
6. Programy kształcenia i podręczniki szkolne jako wytwór kultury – konteksty tworzenia programu i podręcznika, program i podręcznik w ujęciu dyskursywno-analitycznym, program i podręcznik jako nośnik obrazu świata.

7. Konstruowanie znaczeń w szkole – od przekazu do konstruowania, sposoby rozumienia wiedzy szkolnej, rodzaje wiedzy.
8. Edukacyjne konsekwencje alternatywnego rozumienia inteligencji – założenia teorii inteligencji wielorakich Howarda Gardnera.
9. Dziecko jako naukowiec: Piagetowska teoria rozwoju poznawczego.
10. Dziecko jako praktykant: społeczno-poznawcza teoria rozwoju Wygotskiego.

Literatura:

1. Dorota Klus-Stańska, *Konstruowanie wiedzy w szkole*. WYD. UWM Olsztyn 2000.
2. Dorota Klus-Stańska, Maria Szczepka-Pustkowska (red.), *Pedagogika wczesnoszkolna – dyskursy, problemy, rozwiązania*. Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
3. H. Rudolph Schaffer, *Psychologia dziecka*. Wyd. PWN, Warszawa 2008.
4. Małgorzata Suświłło, *Inteligencje wielorakie w nowoczesnym kształceniu*. Wyd. UWM. Olsztyn, 2004.